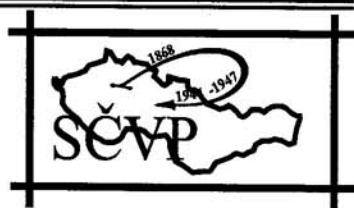

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

2/2006

Podpořím projekt památníku

Po přečtení článku „Region Žatec“ z 9. čísla 05 Zpravodaje mně nedá, abych se nevyjádřil k chystanému záměru volyňských Čechů, odhalit důstojný památník prezidentu Dr. E. Benešovi u příležitosti 60. výročí návratu do vlasti.

Je potěšující ta skutečnost, že tento nápad vznikl v regionu Brno, který navázal spolupráci s nadšenci projektu v Žatci, kde by byl památník umístěn. Projekt výstavby byl schválen v usnesení Celostátního výboru SČVP v Praze.

Vzpomínám na mrazivé únorové dny roku 1947, kdy přijížděly první vlaky s rodinami. Právě město Žatec připravilo slavnostní uvítání krajanů velkým nápisem „Vítáme Vás“, umístěným na nástupišti. Po srdečném uvítání představiteli města zazněla státní hymna „Kde domov můj“ a v tu chvíli si každý přál, aby jeho domov byl právě zde, ve vlasti jeho předků.

Pak již nastalo stěhování a vykládání vagonů za pomoci vojáků žatecké posádky do nákladních aut, která odvezla rodiny do shromažďovacího střediska. Tam jsem se téměř po třech letech setkal se svými rodiči.

Tak skončilo osmdesátileté putování volyňských Čechů v rozsáhlých rovinách carského Ruska, Polska a Sovětského svazu.

Jsem rovněž příslušníkem Svobodovy armády, která si probojovala cestu domů na bojištích II. světové války, zejména u Duky.

Zdůrazňuji a připomínám ten podíl a velkou zásluhu o přesídlení právě prezidentu Dr. E. Benešovi. Je naší povinností odvděčit se po sedesáti letech tímto způsobem.

Podporuji projekt a hodlám věnovat finanční částku tomuto účelu, až bude vyhlášena sbírka.

Přeji všem krajanům ještě na počátku roku 2006 dobré zdraví a nadšencům Památníku hodně zdraví.

Pplk. v. v. Ing. Vladimír Fros

Oznámení

Prof. Vl. Dufek sděluje čtenářům, že připravil odpověď na úvodní článek ve Zpravodaji č. 1 2006. Ze závažných důvodů bude uveřejněn až v příštím čísle našeho časopisu.

Redakce

Osud byl mým přítelem

Vladimír Tengler, nar. 9. září 1918, Moldavan 1

Dne 1. září 1939 nacistické Německo bez povězení války přepadlo Republiku polskou. Pod úderem německého Wehrmachtu se brzy statečná polská armáda zhroutil. Rudá armáda, po dohodě s Německem dne 17. září 1939 vstoupila na Západní Ukrajinu a Západní Bělorusko a v několika dnech tyto země obsadila. Zakrátko nato se všichni obyvatelé obsazených území stali občany SSSR a někteří hoši odvodních ročníků, bez ohledu na národnost, byli povoláváni plnit vojenskou základní službu.

Z Moldavy 1, zcela české velké obce poblíž Dubna, jsme byli povoláni k odvodu na den 12. července 1940 celkem čtyři. Já, Rostislav Šilha, Josef Táborský a Sláva Anděl, který však ze zdravotních důvodů dostal odklad vojenské

služby. Po žních, v září 1940 jsme se na povolávací rozkaz dostavili do Dubna, ale vojenskou základní službu jsme nastoupili až v Kirovohradu. Jeli jsme tam vlakem přes Lvov, Zborov, Tarnopol, Merinku a Pervomajsk plných šest dnů. Po nás, na jaře 1941, nastupovaly do Rudé armády další skupiny, ale zpravidla do stavebních praporů, nikoliv k bojovým útvarům jako my.

Vojna začala jako u všech nováčků. Jídlo, koupel, ostříhání, vyfásování výstroje, nácpaní slammíků, vše podle povelů poddůstojníků, které se zatím daly plnit bez obtíží. Horší to bylo při intenzivním pěším výcviku a výcviku střelce z těžkého kulometu, kdy povely byly náročnější, jejich provedení složitější a protivnější. Nicméně dvouměsíční základní výcvik byl za námi, fyzicky vyspělejší chlapce vybrali, mezi nimi i mne, a přeřadili k pluku těžkého dělostřelectva 152 mm v Nikopolu.

Opět v tvrdém výcviku jsem získával odbornost mířiče. Leč nejen výcvikem živ jest voják. Byli i chvíle příjemnější a já, jako poměrně dobrý zpěvák již mezi moldavskou chasou, jsem se záhy stal předzpěvákem („zapěvajo“) naší baterie a zpěv mne těší dodnes.

Nastaly velmi perné chvíle. Po útoku nacistického Německa na Sovětský svaz 22. června 1941 náš pluk doplnili mobilizovanými záložníky a po týdenním secvícení s nimi jsme odjížděli do boje. Přes Kyjev a Bílou Cerkev jsme směřovali k Berdičevu, kam se tehdy fronta blížila. Cestou jsme šťastně přestáli několik leteckých náletů. Vlak se při nich obyčejně zastavil a my jsme se rozeběhli do polí. Při posledním útoku na náš transport jsme sice neutrpěli žádné škody na lidech a technice, ale trať byla tentokrát natolik poškozena, že jsme již nemohli dál. Trčeli jsme v poli a nezbylo než dále pokračovat po vlastní ose. Navrstvili jsme k vagonům dřevěné železniční pražce, po kterých jsme pomocí pásových traktorů „Stalinec“ složili děla z vagonů.

Pochopili jsme, že na frontě není všechno v pořádku, protože kolem nás zmateně prchali ustupující sovětské pěšáci. Neutíkali jsme s nimi, ale postoupili kupředu asi sedm kilometrů směrem k Berdičevu. Asi kilometr před tímto městem jsme zastavili a zaujali palebné postavení. V otevřeném poli. Neměli jsme čas zakopat děla, vykopali jsme jen zákopy pro obsluhu. Ještě dobře, že v žímé ukrajinské černozemi se to snadno kopal.

Autá za námi dovezla munice. Jedním dělem jsme se zastřelovali na cíle a ze začátku všechno probíhalo hladce, jako při mírové ukázkě. Pátrači nám telefonicky hlásili zásahy a korigovali palebné prvky. Pak začal celý náš pluk pálit salvy a vzápětí jsme dostali rozkaz pálit dvacet ran ráz na ráz, tím nejrychlejším tempem. Nabíjení šlo dost pomalu, protože se jednotlivé prvky náboje musely skládat. Nejdříve se na hlavně vložil projektil, pak do mosazné nábojnice pytlíky s prachem a ta se pak zasunula za projektil.

Po zahájení palby jsme měli dojem, že nastává konec světa. Nevěřili jsme, že by kdokoli mohl naší palbě odolat. Netrvalo ani půl

hodiny a už se nad námi objevila nacistická letadla, shazovala na nás pumy a ostřelovala z kulometů. Za chvíli na nás letadla navedla palbu nacistického dělostřelectva. V pekelné palbě jsme vydrželi celý den a celou noc.

Na našem úseku nepřítel neprošel, začal nás obchvacovat ze stran. Příští den, asi v 09.30 dal zkušený velitel pluku rozkaz k ústupu. Děla na pásových podvozcích byla tažena pásovými traktory. Přes dřevěný most na potoce tři děla naší baterie šťastně přejela, ale moje čtvrté dělo s traktorem již most nevydržel a vše se zřítilo do potoka. Marně jsme se je snažili vytáhnout přivolaným traktorem.

Náš lejtenant dal rozkaz dělo poškodit tak, aby nezůstalo nepříteli v použitelném stavu. Nabili jsme naostro, ucpali hlaveň a dlouhým lanem přivedli dělo k výstřelu. Hlaveň se rozletěla na kusy.

Kolem nás všichni zmateně prchali. My tři vojáci, kteří jsme se zdrželi zničením děla, jsme naskočili na vojenské auto od nějakého jiného útvaru, na kterém už jelo několik vojáků. Daleko jsme neujeli a již tu byl nálet a ostřelování z kulometu. Jeden z vojáků byl na autě zabit. Letec na prchající auto stále nalétával. Viděli jsme, že je zle. Když auto do kopce zpomalilo a hrozil další nálet, tak jsme s ukrajinským kamarádem Vasilem Depem, který pocházel od nás, z blízké ukrajinské vesnice Lípa, s auta seskočili a skryli se ve velkém zákopu poblíž cesty. Když nálety nepokračovaly, vylezli jsme ze zákopu, abychom se vydali za naší baterii. Ale pozdě, kolem nás se objevil německý motocyklový průzkum s kulomety na sajdkách. Odpor byl marný a nezbylo než na výzvu „Hände hoch!“ zvednout ruce. Motocyklisté nás hnali do Berdičeva. Němečtí vojáci, které jsme cestou míjeli, na nás mířili puškami, házeli nám klacky pod nohy a se smíchem křičeli „hop, hop, hop“, a abychom se vyhnuli ranám klacků do noh skutečně jsme museli skákat do výše. Ušlechtilá zábava, nevinná proti-tomu, co nás čekalo a o čemž jsme zatím našťestí nevěděli. Do areálu berdičevské cirkve, ohrazeného vysokou zdí, nás nahnali asi tisíc. Byli jsme namačkáni jako slanečky v sudu a navíc bez jakéhokoliv jídla a pití. Když ráno sovětské dalekonosné dělostřelectvo začalo objekt ostřelovat. Nahnali nás do rozsáhlého podzemního sklepení pod cirkvi. Po několika hodinách jsme se začali dusit nedostatkem vzduchu. Zajatci u zavřeného vchodu do podzemí spustili zoufalý křik. Němci odpověděli palbou, čtyři zajatce zavraždili, ale dveře nechali otevřené, takže se nikdo neudusil.

Třetího dne nás tlumočnick vyzval, aby se přihlásil tesař nebo truhlář, který umí opravit vrata u kostelní zdi. Přihlásili jsme se dva. Pod dozorem německého vojáka jsme šli do města opatřit prkna a hřebíky. Podařilo se mi od jedné ženy získat nejen kus chleba, ale také železničářskou blůzu a čepici-pilotku, které jsem schoval pod blůzu sovětské uniformy. Poněkud předběhnu události - tyto železničářské rekvizity mi pomohly dostat se z německého zajetí, čímž jsem si zachránil život!

Jednou denně jsme dostávali k jídlu kus plesnivého vojenského chleba. Dobří lidé nám

